

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 9 kwietnia 2025 r.

znak sprawy: DSR-IXa.054.1.2025.JL

identyfikator koszulki: 3124421

telefon: 22 273 86 03

e-mail: justyna.lewandowska@mfipr.gov.pl

Pani

Alicja Chybicka

**Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu
„Rodzice dla klimatu”**

Dotyczy: planowania rozwoju przez pryzmat potrzeb dzieci i młodzieży

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w odpowiedzi na Pani pismo z dnia 20 marca 2025 r. dotyczące uwzględniania potrzeb dzieci i młodzieży w planowaniu rozwoju, przekazuję informację w zakresie kompetencji Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

Ad 1.

Podzielim Pani troskę o stan naszej przestrzeni. Planowanie przestrzenne to obszar ścierania się różnych interesów, których godzenie jest niezmiernie trudne. W efekcie często planowanie i zagospodarowywanie przestrzeni odbywa się w sposób nieoptymalny, generujący straty społeczne, środowiskowe i ekonomiczne, które dotyczą również najmłodszych przedstawicieli naszego społeczeństwa. Dostrzegając ten problem, w opracowanym w MFiPR projekcie Koncepcji Rozwoju Kraju 2050 (KRK 2050), planowanie i gospodarowanie przestrzenią jest jednym z kluczowych tematów składających się na zadanie kierowanego przeze mnie ministerstwa – planowanie rozwoju kraju. W projekcie dokumentu zidentyfikowano wyzwanie pn.: *Zrównowazona przestrzeń*

uwzględniająca potrzeby człowieka i środowiska. Przyczynkiem dla tego wyzwania jest m.in. zły stan polskiej przestrzeni, wadliwe funkcjonowanie planowania przestrzennego oraz niska świadomość społeczeństwa i decydentów w odniesieniu do roli planowania przestrzennego. W dokumencie postulujemy konieczność odwrócenia niekorzystnych zmian zachodzących w przestrzeni, co w pierwszej kolejności wymaga uznania przestrzeni za dobro wspólne i dobro ograniczone. Niezbędna jest powszechna edukacja w tym zakresie oraz poprawa świadomości samorządów oraz społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży, odnośnie do postrzegania przestrzeni jako zasobu rzadkiego, konieczności jego ochrony i racjonalnego nim gospodarowania – co jest również zgodne z zauważoną przez Zespół potrzebą uczenia planowania przestrzennego w szkołach. KRK 2050, po przyjęciu przez Radę Ministrów, będzie kierunkowskazem do zarządzania rozwojem kraju. Ma stanowić pomoc i inspirację przy dokonywaniu najlepszych wyborów strategicznych w perspektywie nadchodzącego ćwierćwiecza. Wysunięty przez Parlamentarny Zespół „Rodzice dla klimatu” postulat opracowania wytycznych dla samorządów w zakresie wymagań dotyczących przestrzeni w otoczeniu żłobków, przedszkoli i szkół wpisuje się w zidentyfikowane w KRK 2050 potrzeby oraz powszechnie dostrzeganą konieczność poprawy funkcjonalności naszej przestrzeni. Analiza i możliwość wprowadzenia postulowanych rozwiązań należą jednak do zadań ministra właściwego do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, którym obecnie jest Minister Rozwoju i Technologii.

Warto również podkreślić, że obowiązujące przepisy nie ograniczają samorządów w dobrym planowaniu i funkcjonalnym zagospodarowywaniu przestrzeni, w tym w otoczeniu żłobków, przedszkoli i szkół.

Dodatkowo informuję, że ze środków europejskich powstał Model Dostępnej Szkoły (MDS) <https://www.dostepnaszkoła.info/model-dostępnej-szkoly/>. Jest to wzorzec zapewnienia dostępności placówek edukacyjnych dla osób ze szczególnymi, ale różnorodnymi potrzebami, który opiera się na zasadach projektowania uniwersalnego. MDS powstał, by pomóc tym, którzy nie tylko chcą szkoły dostępnej dla wszystkich, ale też podejmują działania, by tę wizję wcielić w życie.

Na Model składają się standardy dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej, procesu dydaktycznego, działań opiekuńczo-wychowawczych realizowanych przez szkołę oraz kwestii związanych z zarządzaniem. Wdrożenie Modelu jest gwarancją tego, że szkoła będzie miejscem przyjaznym dla dzieci, rodziców, nauczycieli i innych członków społeczności lokalnej – niezależnie od ich potrzeb.

Model Dostępnej Szkoły może stanowić punkt wyjścia przy ewentualnym opracowywaniu wytycznych dotyczących planowania i zagospodarowania otoczenia placówek opiekuńczo-oświatowych dla dzieci i młodzieży. Szkoła powinna być miejscem, nie tylko bezpiecznym i gotowym na konsekwencje zmian

klimatycznych, ale także dostępnym dla wszystkich dzieci i młodzieży, bez względu na ich indywidualne potrzeby.

Ad. 2.

Rząd polski aktywnie reaguje na zachodzące zmiany klimatu. Dzieje się to z jednej strony poprzez tworzenie sprzyjających ram strategiczno-legislacyjnych, a z drugiej strony poprzez wsparcie finansowo-organizacyjne i kompetencyjne samorządów.

W MFiPR trwają intensywne prace nad nową średniookresową strategią rozwoju kraju. W projekcie strategii, w priorytecie pn. *Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu* przewidujemy działania służące adaptacji do zmian klimatu. Priorytet ten odnosi się do konieczności kontynuowania i intensyfikowania działań w tym zakresie na obszarach szczególnie narażonych na zmiany klimatu.

Adaptacja do zmian klimatu oraz poprawa jakości środowiska przyrodniczego w miastach jest również jednym z najistotniejszych wyzwań polskiej Krajowej Polityki Miejskiej 2030 (KPM 2030). Jest to najważniejszy dokument administracji rządowej skierowany do miast, którego wdrażanie jest koordynowane przez MFiPR.

Aktualnie realizujemy zaplanowane w KPM 2030 działania. W tym celu powołana została Rada Wykonawcza ds. wdrażania KPM 2030 składająca się z kluczowych ministrów odpowiedzialnych za ważne, z punktu widzenia miast, sektory. KPM 2030 przewiduje m.in. działania w zakresie zarządzania błękitno-zieloną infrastrukturą, standardów ochrony i kształtowania zieleni w procesach inwestycyjnych czy różnych mechanizmów na rzecz zwiększania naturalnej retencji, a także przeciwdziałanie powodziom miejskim oraz suszom. Zaplanowane są tam również działania na rzecz ochrony powietrza, a także niwelowanie głównych źródeł niskiej emisji w transporcie oraz zmniejszenie energochłonności budynków. Te działania mają szansę przełożyć się na zwiększenie odporności polskich miast (zwłaszcza na ekstremalne zjawiska pogodowe), a tym samym i znajdujących się na ich terenie szkół.

Dodatkowo, w wyniku realizacji KPM 2030 wprowadzone zostaną rozwiązania systemowe, kompleksowo traktujące politykę przestrzenną i środowiskową w miastach i ich obszarach funkcjonalnych.

Ważnym narzędziem, jakie pomoże miastom w zielonej transformacji są, wspomnianie przez Panią Poseł, Miejskie Plany Adaptacji do Zmian Klimatu. Będą one wdrażane w miastach liczących min. 20 tys. mieszkańców (za wdrożenie instrumentu odpowiada Ministerstwo Klimatu i Środowiska). Choć z oceną tego narzędzia trzeba poczekać do 2028 r. (do pierwszych wyników wdrażania), to jestem przekonana, że będzie to doskonały instrument, który wesprze działania na rzecz przygotowania przestrzeni miejskiej, a więc także otoczenia placówek opiekuńczo-edukacyjnych, na niekorzystne zjawiska klimatyczne.

Jeśli chodzi o kwestie finansowe, to kluczowym wsparciem dla realizacji zielonych inwestycji w miastach są oczywiście środki z funduszy europejskich. Są one dostępne zarówno w ramach programów krajowych (zwłaszcza FENIKS i Polska Wschodnia), jak i programów regionalnych. Warto podkreślić, że w ramach programów regionalnych na lata 2021-2027, najwięcej środków czyli ok. 8,4 mld euro (z ponad 33,5 mld euro), przeznaczonych jest właśnie na finansowanie inwestycji środowiskowych i obniżających emisyjność gospodarki.

Dodatkowo chciałabym zwrócić uwagę na Instrument Zielonej Transformacji Miast (IZTM). To ważne narzędzie wspierania zielonych inwestycji w miastach, bazujące na postulatach KPM 2030 i finansowane z Krajowego Planu Odbudowy. W ramach IZTM można otrzymać dofinansowanie m.in. na inwestycje zwiększające efektywność energetyczną infrastruktury publicznej, zwiększające powierzchnie biologicznie czynne na obszarach miejskich, zwiększenie ochrony zasobów wodnych, w tym przystosowanie obszarów miejskich do zmian klimatu, ograniczenie hałasu i poprawy jakości powietrza, renowację budynków prowadzącą do większej efektywności energetycznej. Beneficjentami wszystkich tych działań są i będą również placówki opiekuńczo-edukacyjne, a tym samym dzieci i młodzież.

Ad 6.

W ramach Umowy Partnerstwa, która jest strategią wykorzystania funduszy polityki spójności w latach 2021-2027, zostały przewidziane działania sprzyjające adaptacji do zmian klimatu i łagodzeniu ich skutków, ze szczególnym uwzględnieniem błękitno-zielonej infrastruktury. Zarówno na poziomie programów o zasięgu krajowym, jak i regionalnym, wspierane jest opracowywanie planów adaptacji do zmian klimatu i planów zazieleniania obszarów miejskich oraz uwzględnienie ich w systemie planowania przestrzennego.

Założenia opisane w Umowie Partnerstwa na lata 2021-2027 znajdują odzwierciedlenie m.in. w przedsięwzięciach możliwych do sfinansowania w ramach programu krajowego Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS 2021-2027), w celu szczegółowym pn. *Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego*. W ramach celu przewidziano działania związane z rozwojem powierzchni terenów pokrytych zielenią w miastach. Jest to istotne w kontekście coraz większego zasklepienia gruntów, co prowadzi do zmniejszania powierzchni terenów zielonych w miastach. Ważną rolę w procesach rozwojowych odgrywa błękitno-zielona infrastruktura, która pomaga miastom radzić sobie z konsekwencjami zmian klimatycznych. Zieleń wpływa na polepszenie jakości powietrza, co z kolei pozytywnie oddziałuje na zdrowie mieszkańców, w tym również dzieci i młodzieży.

Warto jednak podkreślić, że powyższe działania obejmują przede wszystkim tereny miejskie, bez szczególnego wyodrębnienia terenów wokół szkół i przedszkoli.

Szczegółowe dane o konkursach, które dają m.in. możliwość zagospodarowania terenów wokół szkół, harmonogramach naborów oraz wszelkie niezbędne informacje są dostępne na stronie www.funduszeuropejskie.gov.pl.

Jednocześnie zachęcam do skorzystania z pomocy Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich (PIFE), które kompleksowo i bezpłatnie udzielają informacji dotyczących możliwości uzyskania dofinansowania ze środków unijnych.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/